

LR: dom 2001-10-10, mål nr 18808-00
KamR: dom 2002-11-27, mål nr 6169-2001

Ö 1/00-01

Av 11 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer (revisorslagen) framgår att i registrerade revisionsbolag som är aktiebolag måste minst tre fjärdedelar av aktierna med minst tre fjärdedelar av röstetalet ägas av godkända eller auktoriserade revisorer och övriga aktier ägas av personer som är verksamma i bolaget. Av tredje stycket i samma paragraf framgår att Revisorsnämnden (RN) får medge undantag från detta krav om det finns särskilda skäl. Registrerade revisionsbolaget X AB (X) har till RN inkommit med en ansökan om sådant undantag avseende revisorernas andel av antalet aktier. X har preciserat det sökta undantaget så att andra än godkända eller auktoriserade revisorer (konsulter) skulle tillåtas äga högst 49 procent av aktierna i ägarbolagen. Härvid skulle revisorerna få äga aktier med tre röster per aktie medan konsulterna endast skulle få äga aktier med en röst per aktie.

X har till stöd för sin ansökan anfört följande.

X är en revisionsbolagskoncern som i Sverige har ca 1 850 medarbetare och i världen ca 85 000 medarbetare. I Sverige ägs verksamheten helt av revisorer och konsulter som är verksamma i den svenska "koncernen". Denna är för närvarande organiserad i två legala koncerner, Y AB (Y) samt Z AB (Z) vilka båda ägs direkt av fysiska personer (revisorer och konsulter). Varje aktieägare har 125 aktier i vardera Y respektive Z. Det ena av ägarbolagen, Z, äger i sin tur det registrerade revisionsbolaget X AB. För båda ägarbolagen gäller att det endast finns ett aktieslag med en röst per aktie. Fördelningen av ägandet är för närvarande sådan att den närmar sig gränsen 25 procent vad gäller ägande av andra än godkända eller auktoriserade revisorer.

Med hänvisning till det ovan anförda och till den fortsatta utvecklingen anser sig X ha "ett behov av att bereda fler konsulter att bli aktieägare än vad revisorslagen ger utrymme för". Härvid har X tillagt följande. – För att kunna möta denna utveckling krävs det således ett undantag från regeln rörande aktieägandet. Ett sådant undantag som nu efterfrågas kan lämnas om det finns särskilda skäl. För att X skall kunna utveckla verksamheten och därmed också kunna attrahera specialister till företaget är det nödvändigt att erbjuda delägarskap. Detta gäller inom flera specialistområden, t.ex. skatt/juridik, corporate finance samt traditionella konsulttjänster inom revisionsbranschen – såväl i Sverige som i andra länder. För att X inte i varje enskilt fall (ny delägare) skall behöva ansöka om undantag från rubricerade regel, vore det ändamålsenligt om en mer generell dispens erhöles. – Såvitt gått att utröna rörande ägandekraven är det centrala att makten kvarstannar hos revisorerna. Den yttersta gränsen härför är att revisorerna har mer än hälften av aktierna och rösterna, varvid röstetalet är avgörande. Ur rekryteringssynpunkt och vad gäller utvecklingen i stort utgör rösträttsfrågan inte en central fråga. Däremot utgör aktieägandet, med det ekonomiska utbyte som detta kan ge, en central fråga vad avser möjligheten att attrahera och behålla viktiga medarbetare. Konkurrensen om de mest kompetenta personerna är av stor betydelse för X:s utveckling, inte minst för revisionsbolagets strävan att hålla hög kvalitet på sina revisionstjänster och övriga tjänster. Mot denna bakgrund bedömer X att undantag endast erfordras avseende andelen av antalet aktier och således inte avseende röstandelen. – Det sökta undantaget, i kombination med att konsulterna skall få äga aktier med endast en röst per aktie medan revisorerna skall få äga aktier med tre röster per aktie, skulle innebära att konsulterna får betydligt lägre röstetal än vad de har för närvarande. Konsulterna skulle dock ha rätt att äga högst 49 procent av det

totala antalet aktier. Detta skulle innebära att konsulterna alltid hade ett samlat röstvärde om mindre än 25 procent.

RN gör följande bedömning.

För registrerade revisionsbolag som är aktiebolag krävs enligt 11 § andra stycket revisorslagen att minst tre fjärdedelar av aktierna med minst tre fjärdedelar av rösttalet ägs av godkända eller auktoriserade revisorer och att övriga aktier ägs av personer som är verksamma i bolaget. Om det finns särskilda skäl får RN enligt paragrafens tredje stycke medge undantag från ovan angivna krav. En majoritet av styrelseledamöterna och en majoritet av styrelsesuppleanterna skall dock alltid vara godkända eller auktoriserade revisorer och mer än hälften av aktierna och rösttalet skall alltid tillkomma godkända eller auktoriserade revisorer.

När det gäller ägande av registrerade revisionsbolag som är aktiebolag måste utgångspunkten självfallet vara att bestämmelserna i 11 § andra stycket revisorslagen skall följas. Det är endast om det finns *särskilda skäl* som RN får medge undantag från det lagstadgade kravet om hur stor andel av aktierna som måste ägas av revisorer.

De av X anförda skälen för undantag är i allt väsentligt en följd av en viss, av X eftersträvad, utveckling hos den egna verksamheten. Sannolikt skulle liknande skäl kunna anföras av varje större revisionsbyrå som bestämmer sig för att inrikta verksamheten på motsvarande sätt som X. Enligt RN:s mening kan de av X anförda skälen inte anses som sådana särskilda skäl vilka innebär att undantag får medges enligt 11 § tredje stycket revisorslagen. På grund härav och då sådana skäl inte heller i övrigt har framkommit skall ansökan avslås.

RN avslår ansökan.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Baekkevold, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Hans Karlsson, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Eva-Britt Nordhall. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell och chefsjuristen Per Eskilsson, föredragande.